

UTBILDNINGSPROGRAM I ANSVARFULLHET

JÄGAREXAMENSUTBILDNING – UTBILDARE 2023

Foto: Ville Heikkinen / Vastavalo

Foto: Jari Peltomäki

INNEHÅLL

- Vision för jägarexamen och mål för förberedande utbildning för jägarexamen
- Anvisning för ordnande av utbildningen
- Material och deras användning
  - för kursdeltagarna
  - för utbildarna
  - utbildningspaketens och bokens användning
- Ordnande av utbildningen
- Viktiga saker att beakta

MATERIAL FÖR UTBILDNINGEN

- Finns på viltinfo:
<https://www.riistainfo.fi/sv/jaktvardsforening/utbildning-for-jagarexamen>

The screenshot shows the Viltinfo.fi website interface. At the top right, there are links for 'Suomi' and 'Logga in'. The main navigation bar includes 'HEMSIDA', 'INFORMATION', 'LAGAR OCH FÖRORDNINGAR', and 'OMA RIISTA ANVISNINGAR'. A search bar on the left contains the text 'SÖK EVENEMÅNG'. The search results dropdown menu is open, listing various categories: 'Nytt jägare', 'Ansvarsfull jägare', 'Artkännedom', 'Förebyggandet av viltskador', 'Videor', 'Frågesporter', 'Alla kurser', 'Jaktvårdsförening', 'Jaktledare', 'Rovdjurskontaktpersoner', and 'Lärare'. A red arrow points to the 'Jaktvårdsförening' result. Below the search bar, there are two image thumbnails. The top one shows a forest stream with the text 'Nytt jägare' and a URL. The bottom one shows a person in a forest with the text 'Nytt jägare' and a URL. On the right side, there is a large image of a person in a high-visibility vest in a wooden building, with the text 'Jaktvårdsförening' overlaid.

Suomi | Logga in

HEMSIDA INFORMATION LAGAR OCH FÖRORDNINGAR OMA RIISTA ANVISNINGAR

Viltinfo.fi
Information om vilt och jakt

SÖK EVENEMÅNG

Nytt jägare
Ansvarsfull jägare
Artkännedom
Förebyggandet av viltskador
Videor
Frågesporter
Alla kurser
Jaktvårdsförening
Jaktledare
Rovdjurskontaktpersoner
Lärare

Nytt jägare
https://www.riistainfo.fi/sv/jaktvardsforening/

Jaktvårdsförening

Bilder riistainfo.fi/sv

VISION FÖR JÄGAREXAMEN

Målet med förberedande utbildning
Anvisning för ordnande av utbildningen

Foto: Hannu Huttu

VISION FÖR JÄGAREXAMEN

En som avlagt jägarexamen, en nybörjande jägare är:

En person som aktivt utvecklar sin kunskap och färdighet, ansvarsfullt tar till vara och förvaltar viltresurserna.

VISION FÖR JÄGAREXAMEN

BAKGRUND

- Jägarexamensutbildningen är en viktig attityduppfostran – de nya hobbyutövarna styrs mot ett ansvarsfullt tänkande, producerande av viltinformation och ett gott uppförande
- Ingen är färdig efter att jägarexamen har avlagts – hobbyn har bara börjat
- Kunskaper och färdigheter bör fördjupas, särskilt de saker man själv sysslar med
  - T.ex. ”Ansvarsfull sjöfågeljägare”
  - Träning av skjutfärdighet och användningen av redskap
  - Uppföljning av ändringar i lagstiftningen och uppdateringar av information

MÅL FÖR JÄGAREXAMENS UTBILDNINGEN

- Lära ut det nödvändiga för att klara av att avlägga jägarexamen
- Lära ut verksamhet i enlighet med ansvarsfull jakt och goda jaktseder
- Lära ut och uppmuntra till ett aktivt och självständigt sökande efter information och hålla kunskaper och färdigheter uppdaterade
- För att lära sig ansvarsfulla färdigheter och goda verksamhetssätt måste även andra saker läras ut än det som man behöver kunna i examen!
- Det är viktigt att kursdeltagarna inser att i ansvarsfull jakt också ingår att delta i produktionen av viltinformation samt att gå in för att tillägna sig både en etisk och säker verksamhet
- Väcka personens till egen eftertanke och kritik – är det smart att agera på något visst sätt och vilken bild skulle det ge av mig som jägare och av jägare i en större betydelse?

Foto: Harri Taavetti

ANVISNING FÖR ORDNANDE AV JÄGAREXAMENSUTBILDNING

- Anvisningen har uppgjorts för att hjälpa och vägleda de personer som ordnar examensutbildningen
- Anvisningen hittas i jaktvårdsföreningarnas filtjänst (se dia examens utbildningspaket)
- JVF:arnas statsunderstöd förutsätter som minimi 12 timmar (Obs! inte en lektion på 45 min) lång utbildning – pauser får man ändå hålla
- Avsnittens förevisningsordning kan variera och tidsrekommendationerna är riktgivande

ANVISNING FÖR ANORDNANDE AV UTBILDNINGEN

(UPPDATERAD ANVISNING TILL JAKTVÅRDSFÖRENINGARNA 24.1.2023)

- **Jägarexamensutbildning** (förberedande jägarexamenskurs)
- Finlands viltcentral har uppdaterat utbildningspaketet för anordnande av den frivilliga förberedande jägarexamenskursen så att det motsvarar situationen för år 2023.
- Den rekommenderade längden på kursen är minst 12 timmar. Utbildningens längd kan emellertid variera enligt lokala specialomständigheter och beroende på kursanordnarens möjligheter. Utbildningens innehåll kan även göras mer omfattande och mångsidigt. Utbildningen kan även anordnas på distans. Det mest rekommenderade sättet är ändå att ordna utbildningen som närundervisning.
- Handbok för jägare (som bok eller elektronisk version) fungerar som grundläggande verk för såväl kursdeltagarna som utbildarna. Det rekommenderas att läsa boken innan man deltar i kursen (kursdeltagarna) eller innan den anordnas (utbildarna). Jaktvårdsföreningarnas examensutbildare kan kostnadsfritt läsa den elektroniska handboken för jägare genom att logga in på Viltinfo med Oma riista koderna. Handboken finns tillgänglig på första sidan vid punkten gå för att läsa, förutsatt att uppdraget examensutbildare har lagts till i personens uppgifter i Oma riista.
  1. Jaktlagstiftning (2 h)
  2. Artkännedom (2 h)
  3. Viltekologi och viltvård (1 h)
  4. Etisk och hållbar jakt (1 h)
  5. Vapen och patroner i jakten (2 h)
  6. Säkerheten under jakt (1 h)
  7. Fångstredskap och -metoder (2 h)
  8. Hantering av bytet (1 h)
- Handbok för jägare, examensutbildningen och jägarexamen bildar ett **utbildningsprogram i ansvarsfullhet**. En viktig uppgift för anordnarna av jägarexamensutbildningarna är att lära ut principerna för ansvarsfull jakt och god jägarpraxis till kursdeltagarna.
- **Den förberedande jägarkursens åtta delar**, rekommenderad ordningsföljd och minimitid:

ANVISNING FÖR ANORDNANDE AV UTBILDNINGEN

Användningen av utbildningspaketet

- Användning av utbildningspaketet är tillåten endast för jägarexamensutbildare vid anordnande av jägarexamensutbildning. Användning av materialet i jägarexamensutbildningar som anordnas av andra aktörer än jaktvårdsföreningar är tillåten endast med skriftligt tillstånd som beviljas separat av Finlands viltcentrals process Tjänster.
- Ett föredrag eller fotografier, videor eller animationer som ingår i ett föredrag får inte användas för annat ändamål. De får inte separeras från föredraget, delas ut eller säljas till kursdeltagare eller överlåtas till utomstående. Användningsrätt till materialet gäller endast personer som anordnar jägarexamensutbildningar.
- I utbildningspaketets anteckningsvy finns nyttiga anteckningar för utbildarna. Det lönar sig att bekanta sig med anteckningarna innan utbildningen anordnas. Anteckningarna är inte synliga för kursdeltagarna när föredraget hålls.

ANVISNING FÖR ANORDNANDE AV UTBILDNINGEN

FAKTORER ATT UPPMÄRKSAMMA DÅ UTBILDNINGSDELARNA ANORDNAS

Jaktlagstiftning

- I Handbok för jägare presenteras de aktuella författningarna som är i kraft när boken skrivs, vilka är viktiga att känna till för den som börjar jaga. Dessa centrala frågor som är viktiga att behärska går igenom även i utbildningspaketet.
- Kursdeltagarna ska ges handledning i att själva i fortsättningen aktivt följa med de förändringar som sker i den lagstiftning som gäller jakt. Information om sådana ändringar ges på Finlands viltcentrals webbplats samt i tidningarna Metsästjäjä och Jägaren. I Viltinfo.fi under kategorin Lagar och förordningar publiceras uppgifter om ändringar av förordningar enligt året för ikraftträdandet. På Viltinfo finns också direkta länkar till lagar och förordningar i anknytning till jakt (Finlex.fi).

ANVISNING FÖR ANORDNANDE AV UTBILDNINGEN

FAKTORER ATT UPPMÄRKSAMMA DÅ UTBILDNINGSDELARNA ANORDNAS

Artkännedom

- Avsnittet om artkännedom består av beskrivningar av däggdjur och fåglar. Avsnittet om fåglar har utarbetats i samarbete med Finnature Oy. Texterna och bilderna i avsnittet har huvudsakligen sammanställts av den internationellt erkända fågelskådaren Harri Taavetti. Kursdeltagarna ska lära sig att identifiera villebrådsarterna, de icke fredade arterna och de främmande arterna, samt kunna skilja dem från arter som påminner om dem.

Viltekologi och viltvård

- Avsnittet baseras på teckningar och målningar.

Etisk och hållbar jakt

- Approachen i avsnittet skiljer sig från de övriga avsnitten på så vis att det material som ska inläras först tas upp med hjälp av en inledande bild, i syfte att väcka diskussion. Utbildaren kan främja diskussionen genom att ställa frågor i anknytning till bilden. Efter bilderna går de viktigaste punkterna igenom med hjälp av en tillhörande text.

ANVISNING FÖR ANORDNANDE AV UTBILDNINGEN

FAKTORER ATT UPPMÄRKSAMMA DÅ UTBILDNINGSDELARNA ANORDNAS

Vapen och patroner i jakten och Säkerhet under jakten

- Avsnittets viktiga syfte är bland annat att få kursdeltagarna att lära sig vilka olika vapen och patroner som finns och hurdan vilt man kan jaga med dessa. Säkerhetsaspekterna i anknytning till användningen av vapen är frågor som är speciellt viktiga att lära ut.
  - Utbildningsprogrammet ABC för jaktskytte har utvecklats av Finlands Jägarförbund sedan år 2016. Finlands Jägarförbund har producerat ett omfattande och högklassigt material, som även innehåller ett stort antal videor. Videorna kan visas i föredraget om datorn är ansluten till internet. Webbadresserna till videorna finns även i utbildarens anteckningsvy. Videor som hör till avsnittet vapen och patroner lönar det sig att visa enligt utbildarens bedömning, inom ramen för den tid som finns till förfogande.
  - Man har strävat till att infoga de mest relevanta videorna i själva presentationen, och resterande videor hittas gömda efter presentationen. Utbildaren kan flytta de gömda diorna tillbaka till presentationen och klicka på punkten göm dia, då blir diorna synliga i presentationen igen även i vyn diapresentation.
-

ANVISNING FÖR ANORDNANDE AV UTBILDNINGEN

FAKTORER ATT UPPMÄRKSAMMA DÅ UTBILDNINGSDELARNA ANORDNAS

- Videorna finns tillgängliga för alla att se på internet på Finlands Jägarförbunds webbplats ABC för jaktskytte: <https://metsastajaliitto.fi/metsastajalle/metsastysammunnan-abc>
- I samband med jägarexamensutbildningen rekommenderas att man ordnar möjlighet för kursdeltagarna att i praktiken bekanta sig med vapenhantering på skjutbana, om det är möjligt för den aktör som anordnar utbildningen. Liksom i teoridelen lönar det sig även på skjutbanan att fästa uppmärksamhet vid säker hantering av vapen och patroner.
- Det lönar sig att rekommendera deltagarna i jägarexamensutbildningen att delta i kursen ABC för jaktskytte. På kursen går man igenom de grundläggande frågorna i jaktskytte och säker vapenhantering. Kursdeltagarna får ett jaktskyttekort när de har slutfört kursen.
- Innan en jägarexamensutbildning anordnas lönar det sig att ta reda på var och när de närmaste ABC-utbildningarna anordnas och informera kursdeltagarna.
<https://metsorekisteri.metsastajaliitto.fi/Tapahtumanhallinta/tapahtumakalenteri.aspx?jarjestajald=2402555>

Skjutbanor och skytteutbildningar på det egna området

- De som anordnar utbildning bör informera om skjutbanor på det egna området och om hur de används. Det är bra att kursdeltagarna känner till var skjutbanor finns och hur man får möjlighet att träna på dem. Kursdeltagarna ska också uppmuntras att träna och aktivt utveckla sina egna färdigheter på skjutbana.
-

ANVISNING FÖR ANORDNANDE AV UTBILDNINGEN

FAKTORER ATT UPPMÄRKSAMMA DÅ UTBILDNINGSDELARNA ANORDNAS

Fångstredskap och -metoder

- Avsnittet består av fotografier och videon. Videorna kan visas om datorn är ansluten till nätet. Webbadresserna till videorna finns även i utbildarens anteckningsvy. Om internetanslutning saknas, kan frågorna gås igenom även med hjälp av fotografierna. Det rekommenderas att utbildarna har med och använder sig också av eget förtydligande material, som till exempel fällor, direkt dödande slagjärn o.dyl.

Hanteringen av bytet

- Avsnittet består av fotografier och videor. Med videornas hjälp är det lättare att åskådliggöra olika faser i byteshanteringen. Det är bra om utbildarna även använder eget tilläggsmaterial, som till exempel uppstoppade djur, troféer, mm.
- Finlands viltcentrals videor i Viltinfo kan ses av alla på adressen <https://www.riistainfo.fi/sv/videor/>. Det är bra att presentera innehållet i Viltinfo för kursdeltagarna och i början av kursen visa hur det används. På Viltinfo.fi hittar man även fördjupande fortbildningsmaterial om olika ämnen.

ANVISNING FÖR ANORDNANDE AV UTBILDNINGEN

Anordnande av utbildning på distans

- **Distansundervisning är ett sekundärt sätt att ordna utbildning. Det mest rekommenderade sättet är fortsättningsvis att ordna förberedande kurs för jägarexamen som närundervisning.**
- Rekommenderat deltagarantal vid distansundervisning är högst 30–50 personer. Bristen på interaktion mellan kursdeltagarna och utbildarna och få samtal under utbildningen har upplevts som problem vid distansundervisningen. Om man har större grupper än så här är det lätt hänt att interaktionen blir ännu mindre.
- Man har även fått erfarenheter från distansundervisningen att procenten av godkända kursdeltagare är lägre än för de som deltagit i närundervisning. Av den anledningen fungerar distansutbildningar mest som ett kompletterande sätt att anordna utbildning under normala förhållanden. Samtidigt möjliggör de att utbildning kan hållas även vid exceptionella omständigheter som under begränsningar av sammankomster. På områden med långa avstånd möjliggör distansutbildningen deltagande i utbildning till en rimlig kostnad och sparar tid (inga bränslekostnader, inte använda tid till resor). Närundervisning är dock fortfarande det primära och det mest rekommenderade sättet att ordna utbildningar.

ANVISNING FÖR ANORDNANDE AV UTBILDNINGEN

- Vid ordnandet av distansundervisning kan man använda till exempel Teams, men jaktvårdsföreningen kan även ordna utbildningen med andra program som de anser vara bäst. Då jaktvårdsföreningen besluter att anordna utbildning på distans, ska jaktvårdsföreningen se till att de personer som anordnar utbildningen till sitt förfogande har ett program som möjliggör distansundervisningen. Om utbildningen ordnas med jaktvårdsföreningens dator, kan jaktvårdsföreningen köpa en licens för användning av det program som de anser vara bäst. Gratislicenser är ofta tidsmässigt begränsade och beträffande deltagarantal ofta väldigt strikta. Köp av en licens möjliggör att jaktvårdsföreningen vid behov också kan anordna andra evenemang på distans.
- Innan distansundervisningen anordnas måste man bekanta sig med programmet som används och justera mötesinställningarna. Nätverksanslutningen måste vara bra.
- Insamling av utbildningsavgifterna kan till exempel göras på förhand. Kursdeltagarna kan betala deltagaravgiften till jaktvårdsföreningens konto. Efter att betalningen mottagits skickas det en länk till den som ska delta i utbildningen.
- Distansutbildningarna meddelas som den egna jaktvårdsföreningens utbildningar som tidigare och man marknadsför dem som den egna jaktvårdsföreningens utbildningar. Om personer från andra ställen anmäler sig, kan man ändå ta emot dem till utbildningen.
- Utbildarna måste vara uppmärksamma så att tillfällena inte spelas in. Om det är möjligt måste inspelningen blockeras via mötesinställningarna och det är också skäl till att i början av evenemanget säga att inspelning inte är tillåtet.

ANVISNING FÖR ANORDNANDE AV UTBILDNINGEN

Utbildarnas uppträdande och språkbruk

- Under utbildningsevenemangen ska utbildarna uppträda sakligt samt med beaktande av deltagarna använda ett tydligt och begripligt språk. Utbildarna måste hålla i minnet att evenemangen i allmänhet är deltagarnas första kontakter med jaktvårdsföreningen och viltförvaltningen i sin helhet. Den uppfattning de får av viltförvaltningen, anställda inom branschen och av jakt i allmänhet skapas till stor del utgående från erfarenheterna av utbildningsevenemangen
- Därför ska till exempel terminologi som hänvisar till kön undvikas under utbildningen. Till exempel termerna ”älgkarlar”, ”SRVA-män” och ”passkarlar” ska undvikas, om avsikten inte uttryckligen är att betona könet. I stället för exemplen ovan ska man använda termerna älgjägare, SRVA-aktörer och passaktörer, skyttar eller personer som agerar som skyttar o.s.v.

Med önskan om givande utbildningsstunder,

Jari Pigg

biträdande direktör

Finlands viltcentral

MATERIAL OCH ANVÄNDNINGEN AV DET

EXAMENSUTBILDNINGSPAKETEN

- Finns i jvf-filtjänsten i .pptx-format:
<https://rhy-tiedostopalvelu.riista.fi/mycloud/>
- Kravet är uppdrag i Oma riista, som verksamhetsledaren lägger till
- Oma riista -inloggning
- För utbildarna rekommenderas användning via webbläsaren
- Försäkra dig om, att du alltid har den senaste versionen av utbildningspaketet i din användning

Sök kontaktuppgifter

På den här sidan hittar du kontaktuppgifter till jaktvårdsföreningarnas funktionärer och förtroendevalda samt kontaktuppgifter till övriga i viltorganisationen verksamma personer som handhar olika uppgifter. Du kan göra sökningar regionvis och verksamhets typ.

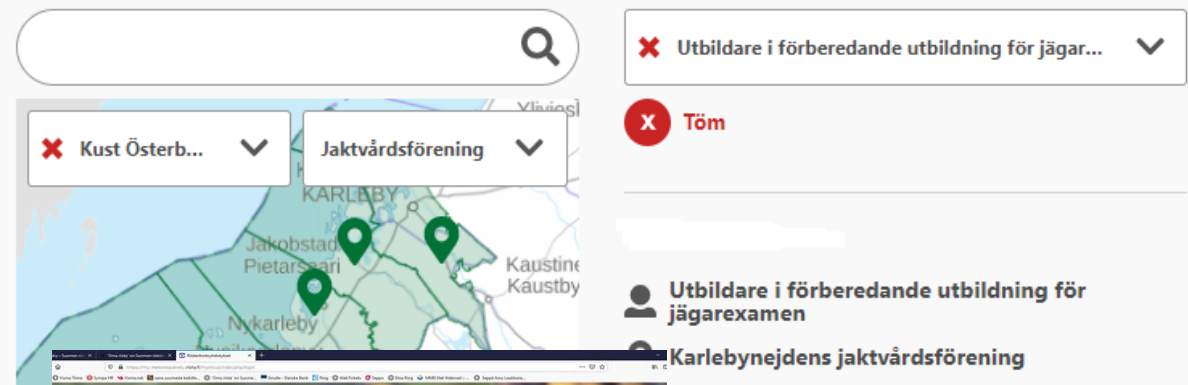

Bild: riista.fi/sv

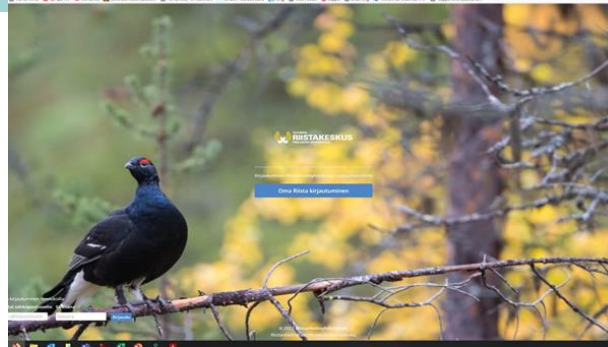

Bild: rhy-tiedostopalvelu.riista.fi

ÖVRIGT MATERIAL FÖR UTBILDARNA

- Läsrättighet till den elektroniska Handbok för jägare utgående från uppdraget i Oma riista
- Det här utbildningspaketets pdf är offentligt i Viltinfo
- JVF kan överlämna ett kursintyg till de som genomfört den förberedande kursen för jägarexamen
- Kursintyg kan skrivas ut från filtjänsten

TODISTUS / INTYG

Nimi / Namn _____ Henkilötunnus / Personbeteckning _____

on osallistunut metsästäjäutukintoa varten annettuun koulutukseen /
har deltagit i förberedande kurs för jägarexamen

Pvm / Dat.	Aihe / Ämne	tuntia / timmar	kouluttajan kuittaus / utbildarens kvittering
------------	-------------	--------------------	--

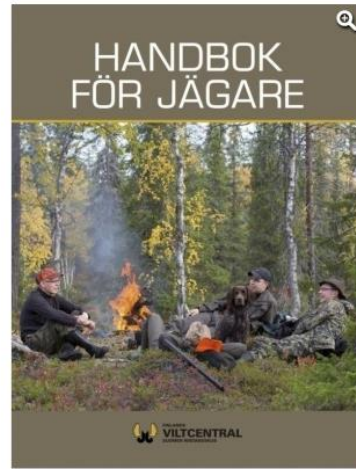
Metsästyslainsäädäntö /
Jä
Lä
A
R
V
E
E
A
V
M
J
P
F
S
Hantering av bytet

YHTEENSÄ / SAMMANLAGT _____ tuntia / timmar

Bild: riista.fi/sv

Handbok för jägare 8. uppl.

30,00 €

Suomen riistakeskus

Hårdpärmad bok

8. uppl.

2023 (tilläggsinformation)

Den nya jägaren känner den finländska faunan, i synnerhet de arter som hen jagar eller som påminner om dessa. Jägaren behärskar den grundläggande lagstiftningen i anknytning till jakt.

Jägaren vet vilka fångstmetoder som lämpar sig för jakt på den aktuella viltarten, kan jaga selektivt. Jägaren har behövlig kunskap i hur man skjuter kontrollerade viltskott samt vet hur man hanterar vapen säkert och försvarar dem rätt.

Jägaren förstår betydelsen av uppföljningen av viltstammarna och viltdata och känner till principerna för hållbar jaktoch jaktens inverkan på viltstammarna. Jägaren är bekant med huvudprinciperna för skötseln av vilt och dess habitat.

Jägaren kan uppföra sig väl mot andra jägare och personer som rör sig i naturen. Jägaren respekterar sitt byte och kan utnyttja och hantera det hela vägen till ätbar form.

Bild: kauppa.riista.fi

MATERIAL FÖR KURSDELTAGARNA

- Handbok för jägare (bok 30 euro, läsrättighet elektroniskversion 25 euro / 12 mån)
  - Rekommenderas att läsa redan före deltagande i kursen
  - Elektroniska handboken uppdaterad, beställning från Viltinfo med Oma riista-koder
  - Beställning av tryckt bok på adressen: kauppa.riista.fi, ta i beaktande vilken upplaga, om det är länge sedan boken har blivit köpt
  - Handbok för jägare finns även tillgänglig för läsare med lässvårigheter via Celia ljudbokstjänst (tilläggsuppgifter: <https://www.celia.fi/sv/> och från dit eget närbibliotek)

Ny jägare

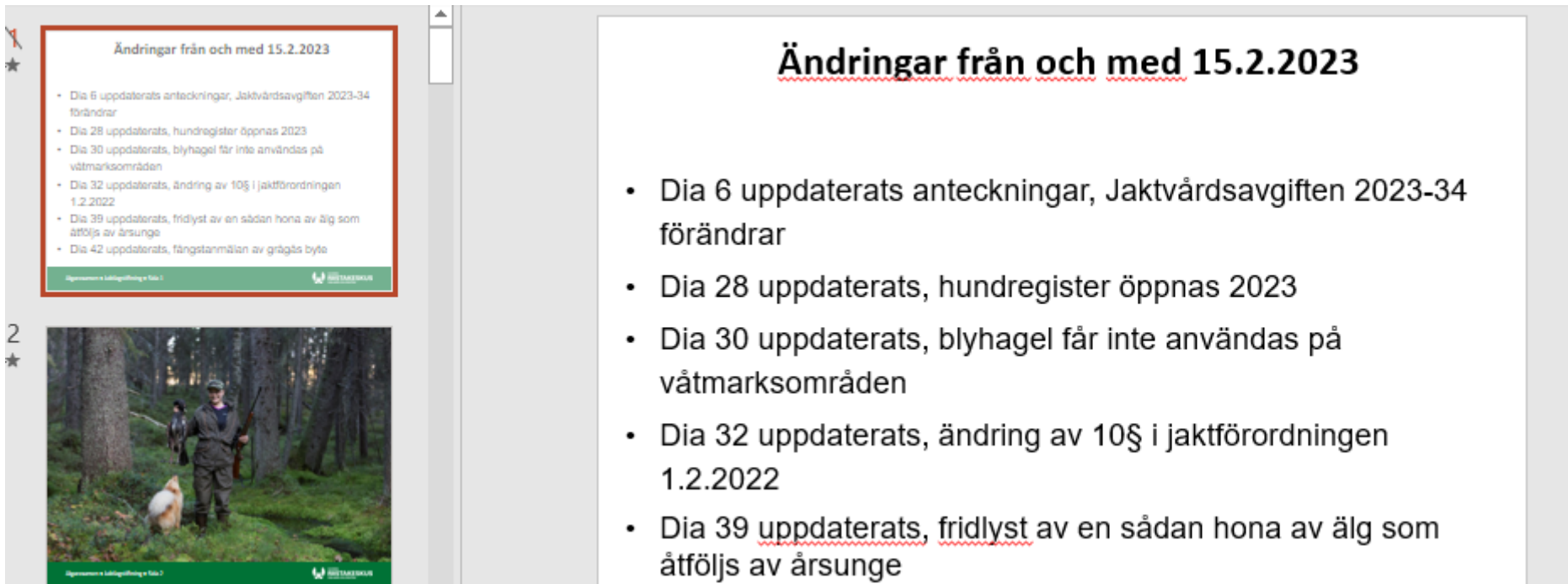
MATERIAL FÖR KURSDELTAGARE

- Viltinfo <https://www.riistainfo.fi/sv/ny-jagare/>
  - information om jägarexamen, handbok för jägare och jägarexamensutbildning
  - övningsuppgifter
  - mot jägarexamen –spel
  - artkännedomsmaterial (bl.a. videor och frågesporter)
  - presentation av olika fångstmetoder
  - andra övnings- och utbildningsmaterial
    - t.ex. Finlands jägarförbunds Jaktskytte ABC-material

UTBILDNINGSPAKET

- Utbildningspaketet innehåller åtta PowerPoint-presentationer i enlighet med huvudrubrikerna i Handbok för jägare
- För att visa videorna i presentationen krävs internet förbindelse och att man testat utrustningen i förväg
- PowerPointens (PP) första dia i avsnitten är dold, berättar om vilka uppdateringar som har gjorts.

The image shows a screenshot of a PowerPoint presentation. On the left, there is a thumbnail of the slide titled "Ändringar från och med 15.2.2023". The main slide on the right has the same title and contains a list of updates. The list items are: "Dia 6 uppdaterats anteckningar, Jaktvårdsavgiften 2023-34 förändrar", "Dia 28 uppdaterats, hundregister öppnas 2023", "Dia 30 uppdaterats, blyhagel får inte användas på våtmarksområden", "Dia 32 uppdaterats, ändring av 10§ i jaktförordningen 1.2.2022", "Dia 39 uppdaterats, fridlyst av en sådan hona av älg som åtföljs av årsunge", and "Dia 42 uppdaterats, fångstanmälan av grägs byte". The slide footer includes the text "Sjunde avsnittet i Lättlästjakt i Tala 1" and the logo for "SUOMEN RIISTAKESKUS FINLANDS VILTCENTRAL".

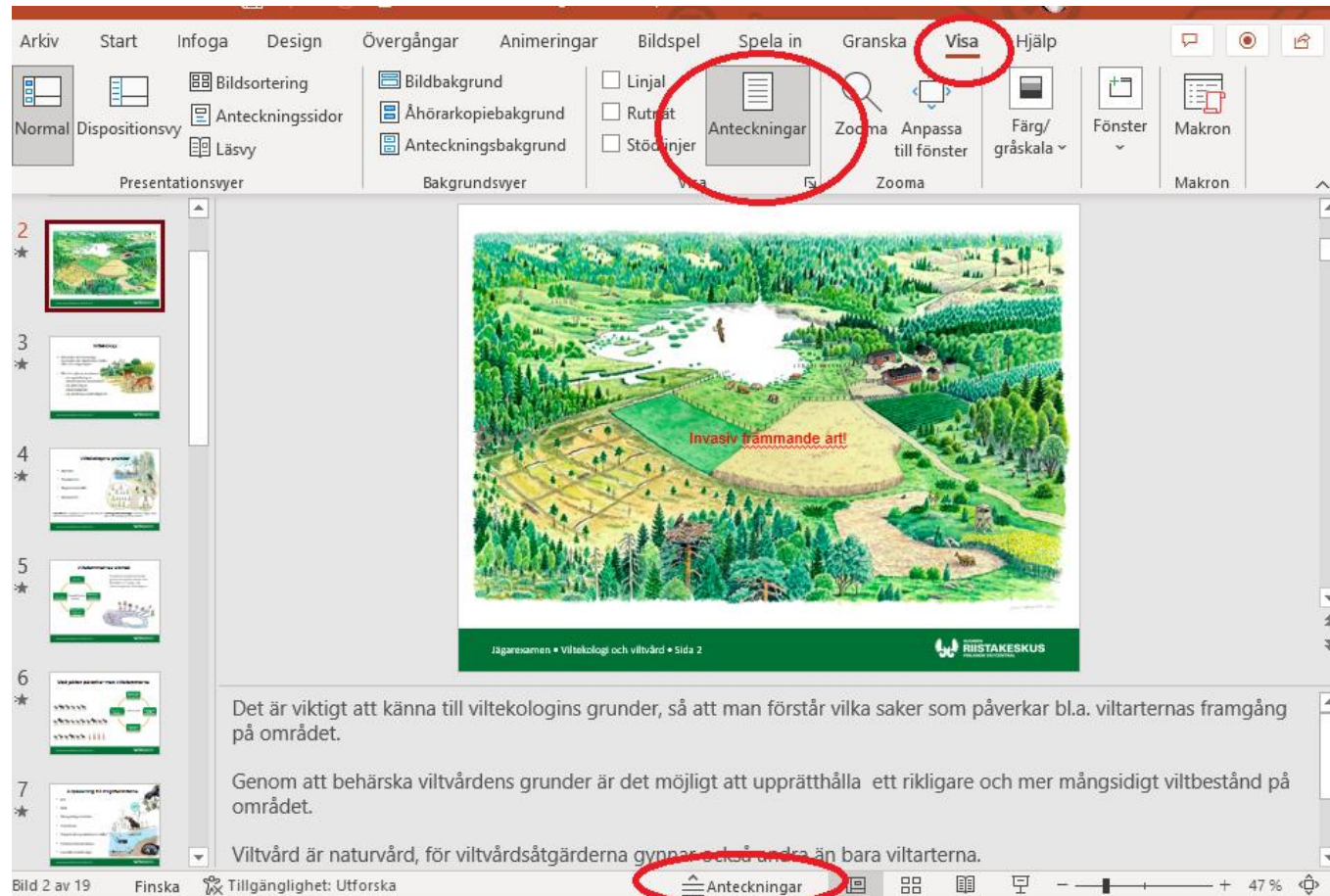
Ändringar från och med 15.2.2023

- Dia 6 uppdaterats anteckningar, Jaktvårdsavgiften 2023-34 förändrar
- Dia 28 uppdaterats, hundregister öppnas 2023
- Dia 30 uppdaterats, blyhagel får inte användas på våtmarksområden
- Dia 32 uppdaterats, ändring av 10§ i jaktförordningen 1.2.2022
- Dia 39 uppdaterats, fridlyst av en sådan hona av älg som åtföljs av årsunge
- Dia 42 uppdaterats, fångstanmälan av grägs byte

ANVÄNDNING AV MINNESANTECKNINGAR

- Diorna innehåller för utbildarna nyttiga minnesanteckningar, samt färdiga animationer, som man måste bekanta sig med före utbildningen ordnas.
- Powerpoint: Visa - Anteckningar

1. JAKTLAGSTIFTNING

Foto: Hannu Huttu

BEGRÄNSNINGAR SOM BEROR PÅ TRAFIKLEDER

KOM I HÅG!

Vilt får inte skjutas över en järnväg eller en allmän väg eller när viltet eller skytten befinner sig på en sådan väg. *Jaktlagen 25 §*

På enskild väg kan man skjuta vilt om det eller skytten befinner sig på vägen. Det är också tillåtet att skjuta över vägen.

Man måste alltid beakta säkerheten för de som rör sig på vägarna, om man jagar i närheten av vägområde!!!

- **Väg** är en trafikled avsedd för framförande av motorfordon
- **Landsväg** = "Allmän väg" är av staten underhållen numrerad väg **3622**
- **Enskild väg** = mindre vägar, som inte har vägnummer, någon annan än staten upprätthåller vägen
- **Vägområde** = den egentliga körbanan, inklusive diken och vägrenen
- **Spår i terrängen** är inte en väg

PRIORITERADE ÄMNEN

- Transport av vapen
- Motordrivet fordon / skytte
- Att skjuta på väg
- Att låna/inneha vapen
- Förbjudna fångstredskap
- Jakttider
- Hålla hunden okopplad
- Jaktlicenser och fångstanmälningar
- Jakträtt på land / vattenområde
- Klädsel
- Hålla sig uppdaterad om ändringar!

Foto: Marko Muuttola

Foto: Hannu Huttu

2. ARTKÄNNEDOM

Bild: Handbok för jägare

- Flera bilder av samma art både i boken och i utbildningspaketet
- Bilder på både hane och hona
- Närbesläktade arter presenteras på samma uppslag eller efter varandra
- I bokens bildtexter betonas detaljer som bör observeras, vilka hjälper vid identifieringen
- I utbildningspaketet används cirklar och pilar för att peka ut viktiga detaljer

ÄLG

Bilder: Jägarexamensutbildningsmaterial / Hannu Huttu

- Storvuxen
- Tjuren har horn och kraftigt man
- Vuxna har hakskägg
- Korna hornlösa, lång mule och "svankryggiga"
- Kalven mindre än kon, mulen kort, ger ett kompakt intryck, "yvig" man

- Kursdeltagarna ska lära sig känna igen **viltarterna och de icke fredade arterna (inklusive främmande arter som mink och mårddhund) samt kunna skilja dem från arter som påminner om dem.**

Bild: Jari Peltomäki

Bild: Hannu Huttu

Fågelguide för jägare

10,00 €

Suomen riistakeskus

1

2005 (tilläggsinformation)

Guiden redogör för art- och ålderbestämningens grunder, samt hur snarlika arter kan åtskiljas. Tyngdpunkten på de jaktbara arterna ligger på de jaktbara arterna, men också fredade arter som kan förväxlas med dem får en ingående presentation.

LÄGG I KORGEN

Expresleverans!

Bild: kauppa.riista.fi

Vingens
undersida vit,
buken mörk

Gräsand

- I flykt vitaktiga undre vingtäckare och ljusbrun buk
- Vingspegeln framträdande, blåskimrande, avgränsad av vita ränder på övre- och undersidan
- Näbben bred, hanens enfärgad gröngul, hos honan orange med mörkgrå näbbrygg. Färggränsen oregelbunden (jmf. snatterand)
- Benen klar orange

Vingspegeln
framträdande,
blåskimrande
avgränsas av
tydliga vita
ränder

Hane i fjäderdräktbyte.
Lägg märke till
näbbens färg och
stjärtens vita kanter.

Benen orange

Jägarexamen • Artkännedom • Sida 22

RIISTAKESKUS
FINLANDS VILTCENTRAL

ARTER SOM LIKNAR VARANDRA

Vingarnas
undersidor vita,
buken mörk

Bukens färg som
den övriga kroppen
(hos honan och
hanen i
eklipsdräkt).

Vingspegeln
grön, i
framkanten en
vit rand.
Vingarnas ovan-
sida är grå.

Skedand

- I flykt vita vingundersidor och mörk buk (som hos gräsanden)
- Vingspegeln grönskimrande, i framkanten en vit rand som breddas utåt.
- Vingarnas ovensida gråaktiga
- Benen orange
- Den säregna formen det bästa kännetecknet!

Näbben platt

Jägarexamen • Artkännedom • Sida 24

RIISTAKESKUS
FINLANDS VILTCENTRAL

Vingens
undersida vit,
buken vit

Snatterand

- **Fridlyst art!**
- Vingspegeln liten och svagt skönjbar, vit "sockerbit"
- Näbben smal. Näbbens kanter orange, färggränsen mot den mörka näbben är vass och rak
- Benen gulorange

Hane i praktdräkt

Vingspegeln
liten, vit, som en
sockerbit

Observera den smala
näbbens raka och
tvåra färggräns (jmf.
gräsanden)

Jägarexamen • Artkännedom • Sida 23

RIISTAKESKUS
FINLANDS VILTCENTRAL

3. VILTEKOLOGI OCH VILTVÅRD

- I avsnittet ingår många illustrationer och målningar
- Det är bra att berätta varför det lönar sig att göra, eller att inte göra, någon viss sak
  - besluten påverkar t.ex. den framtida storleken på viltstammen och/eller dess köns- och åldersfördelning, vilket i sin tur påverkar stammens hållbarhet och jaktmöjligheterna
- Egna beslut och eget agerande har betydelse!

FÖR VILTVÅRD KRÄVS ATT MAN FÖRSTÅR OLIKA ARTERS EKOLOGI!

Mycket hjälptexter!

Konkurrens:

- Individerna inom arten konkurrerar om livsutrymme såsom näring, skyddsplatser och reproduktionsmöjligheter såsom häckningsplatserna

Ekologisk nisch:

- Varje art har sin egen ekologiska nisch, där den har bättre framgång än andra arter.
- Till exempel har sjöfåglarnas olika arter anpassat sig till att äta en specifik föda och skaffa sig den från aningen olika djupa vatten

Bild: Jägarexamensutbildningsmaterial

PRIORITERADE ÄMNEN

- Principerna för ekologiskt hållbar verksamhet
- Livsmiljökrav
- Naturligt urval
- Anpassning
- Fördelningen honor/hanar
- Tillstånd som krävs för viltvårdande åtgärder
- Häckningsanordningar
- Fångst av små rovdjur och dess betydelse

Bild: Jari Kostet

4. ETISK OCH HÅLLBAR JAKT

Bild: Hannu Huttu

- Avsnittet har ett annat tillvägagångssätt som avviker från övriga avsnitt på så vis att det som ska läras in först presenteras genom en bild, i syfte att väcka diskussion under ledning av utbildaren.
- Efter bilden går de viktigaste punkterna igenom med hjälp av tillhörande text.

- Respektera naturen och viltet.
- Främja eftertänksam, lugn jakt.
- Behandla hundarna väl.
- Värna om den finska jaktkulturen och respektera gamla jakttraditioner.
- Var en öppen och ärlig förespråkare för jakt.
- Lämna inte skräp i terrängen!

<https://www.riistainfo.fi/sv/an-svarsfull-jagare/etiska-regler/>

ETISKA REGLER

för jakt på sädgås

ETISKA REGLER

ETISKA ANVISNINGAR TILL JÄGARE
om användning av ätel

ETISKA REGLER

för jakt på skogshönsfåglar

Sjöfågeljägarrens
ETISKA REGLER

Etiska regler

Jägaren känner sitt ansvar också på sociala medier

- Understryk frågans betydelse under utbildningen!
- Sociala medier ger möjlighet att dela med sig av jaktupplevelser och spara jaktminnen.
- Överväg om den bild eller video du tar är lämplig att dela på sociala medier. Klarar den offentlig granskning?
- Vad berättar bilden om jakten för andra jägare? Och för den stora allmänheten, som inte jagar?
- Kom ihåg att det som publiceras på nätet finns där för evigt, och ingen grupp är helt och hållet sluten.
- Det som är roligt runt lägerelden är inte alltid passande i offentligheten.
- På bilder är det särskilt viktigt att komma ihåg säkerheten och respekten för bytet!

Foto: Petri Vartiainen

PRIORITERADE ÄMNEN

- Hållbar jakt
- Skjutavstånd och skjutfärdighet
- Att identifiera vilt
- Skadskjutningar, användning av hund
- Viltinventeringar och annan viltvård
- Goda seder och att ta hänsyn till andra
- Att respektera naturen och viltet

ETISKA REGLER

för jägare

5. VAPEN OCH PATRONER I JAKTEN

METSÄSTYSAMMUNNAN ABC

- opas parempiin riistalaukauksiin

 METSÄSTÄJÄLIITTO

- Avsnittet har utarbetats i samarbete med Finlands Jägarförbund.
- Materialet grundar sig på handboken **ABC för jaktskytte** samt på kursmaterialet ABC för jaktskytte som innehåller praktiska skjutfärdigheter och säker vapenhantering.
- Materialet innehåller videor. Videorna kan visas i föredraget om datorn är ansluten till internet. Webbadresserna till videorna finns också i utbildarens anteckningsvy.
- Videorna kan visas på Finlands Jägarförbunds webbplats under ABC för jaktskytte:

<https://metsastajaliitto.fi/sv/jagaren/jaktskytte-abc>

GEVÄR - INSKJUTNING

Video: Finlands Jägarförbund <https://vimeo.com/341818997>

RÄTT PATRON FÖR HAGELGEVÄRET

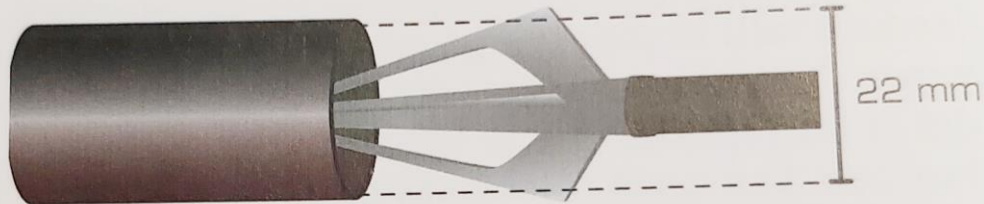
Försäkra dig om att patronen du använder motsvarar kalibermärkningen på ditt vapen.

En kortare patron än vad kalibermärkningen anger kan avfyras säkert.

Som du ser på bilden ovan, ryms en 12/89-patron i en 12/76-patronkammare. Men

Bild: Jägarexamensutbildningsmaterial

I avsnittet vapen och patroner behandlas också båg jakt.

Pilen måste vara försedd med jaktspets. För bäver, hjortdjur, vildsvin måste man använda spets vars diameter är minst 22 mm. Om pilbåge används för att skjuta på bäver eller kanadensisk bäver, dessutom vara fäst till bågen.

Kontrollera pilen genom att böja den och granska den visuellt. Om den är skadad känns det, och ett knastrande ljud hörs. Använd inte en skadad eller trasig pil.

Vid jakt med hund måste pilarna hanteras så att hunden inte kommer åt jaktspetsen.

Bilder: Jägarexamensutbildningsmaterial / Handbok för jägare / Finlands Jägarförbund.

PRIORITERADE ÄMNER

- Behövliga tillstånd vid köp av vapen och patroner, vapenlagstiftning
- Att lära känna det egna vapnet och öva skytte
- Olika vapentyper
- Rätt kalibrer/patroner för vilt
- Patroner för olika vapen, patronmaterial
- Inskjutning

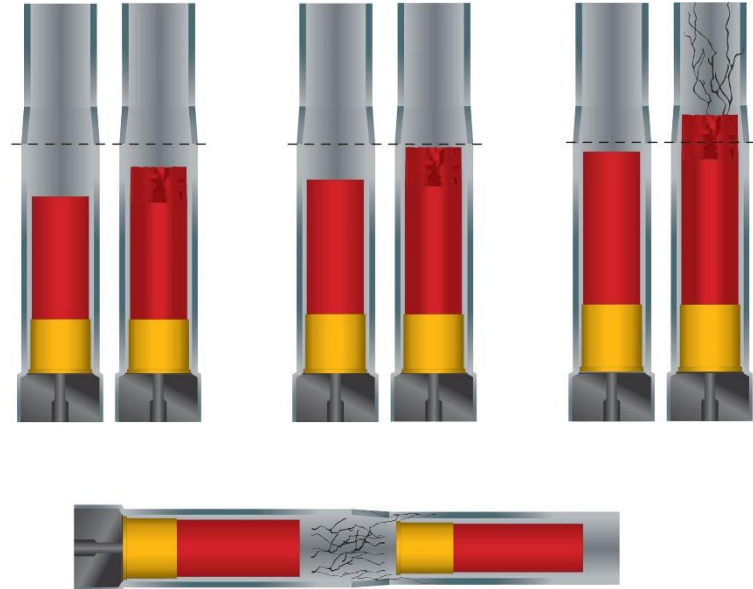

Bild: Jägarexamensutbildningsmaterial

6. SÄKERHET UNDER JAKTEN

Ta hänsyn till andra personer som rör sig i naturen, som till exempel bär- och svampplockare. Om du i terrängen stöter på andra människor, avlägsna patronerna från vapnet och berätta för dem om din jakt. Byt område vid behov.

Kom ihåg att se till att skjutvinkeln är säker vid andjakt eller vid drevjakt på fasan. Vågräta skott med mindre än 45 graders skjutvinkel är farliga. Haglen flyger grovt räknat 100 m x haglens diameter i millimeter. Det betyder att hagel med 3 mm i diameter flyger cirka 300 m.

Vid jakt i skymningen ska man se efter extra noggrant att objektet säkert är ett vilt. Skjut inte på enbart ett ljud eller på ett objekt som du inte har identifierat!

Skjut aldrig mot en annan människa, en byggnad eller en annan persons egendom. Kom ihåg att kulans farliga räckvidd är flera kilometer och även hagel har en farlig räckvidd på flera hundra meter.

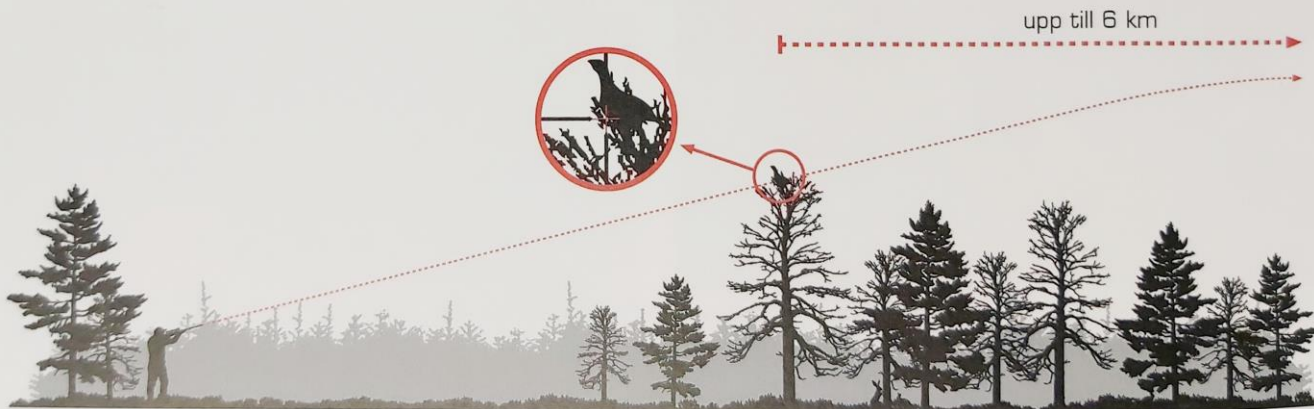

Bild: Handbok för jägare / Finlands viltcentral

FYRA OVILLKORLIGA REGLER FÖR VAPENSÄKERHET

1. Alla vapen är alltid laddade

- Tro aldrig, att ett vapen är oladdat. Kontrollera alltid att vapnet är oladdat i början av varje hanteringstillfälle och alltid då du ställer undan vapnet.

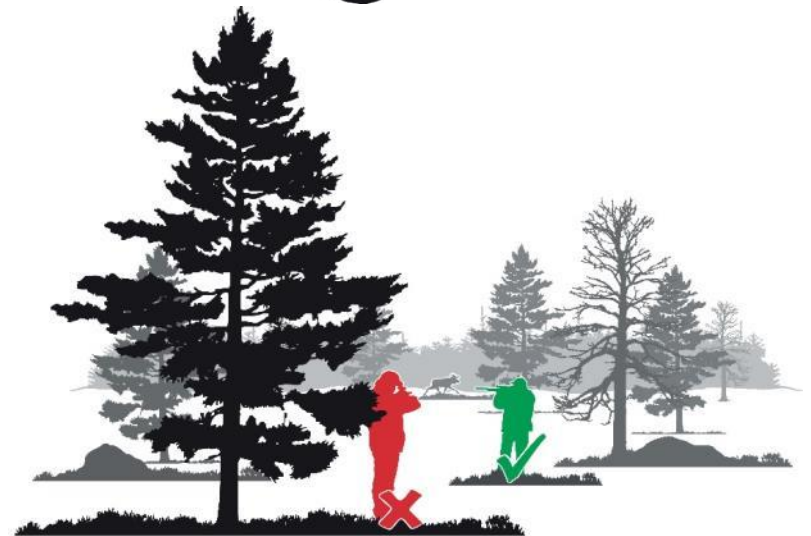
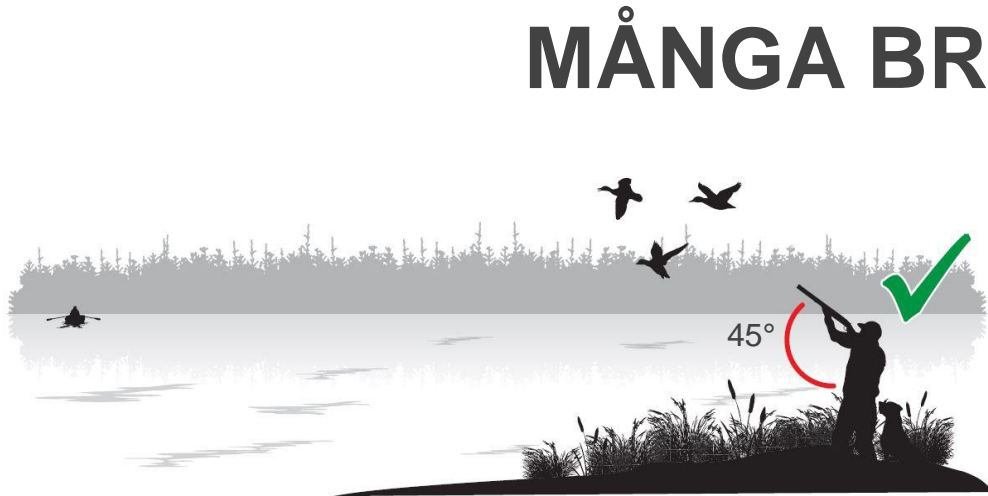
2. Rikta aldrig vapnets pipa mot något, som inte är avsett att skjutas

- Med skjutvapnet får man endast sikta på ett objekt, som man är mentalt förberedd på att skjuta, även om vapnet skulle vara oladdat. Avspänning av slagfjädern skall alltid ske i en säker riktning.

Bild: Finlands Jägarförbund

MÅNGA BRA BILDER

Bilder: Jägarexamnsutbildningsmaterial/ Finlands Jägarförbund.

PRIORITERADE ÄMNEN

- Transport och förvaring av vapen
- Vett på vatten
- Att ta sig över hinder
- Att säkra/ladda vapnet
- Skjutsektorer
- Riskområden
- Hundens säkerhet
- Klädsel
- Att identifiera objektet innan man skjuter
- Patroner som inte detonerar
- Övningens betydelse

Bild: Finlands Jägarförbund

Bild: Jägarexamensutbildningsmaterial

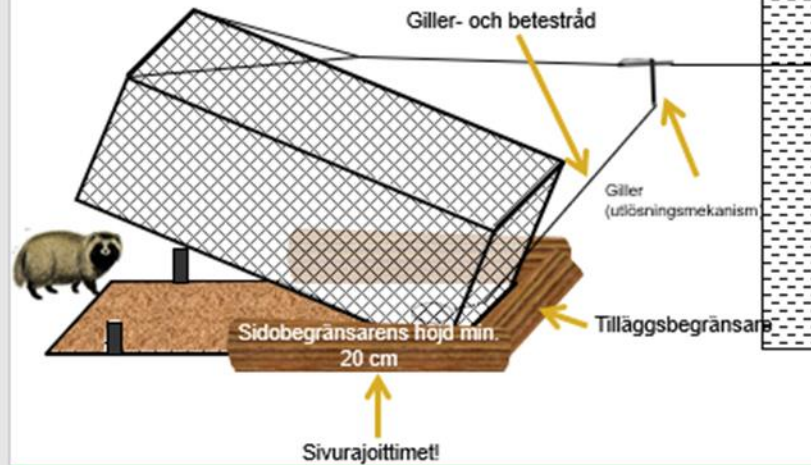
7. FÅNGSTREDSKAP OCH FÅNGSTMETODER

- Avsnittet består av fotografier och videor.
- Videorna kan visas när datorn är kopplad till nätet.
- Om man inte har nätuppkoppling kan materialet gås igenom med hjälp av fotografierna.
- **Det lönar sig för utbildarna att också ta med material, som exempelvis fällor eller motsvarande.**

JAKT PÅ HARE MED DRIVANDE HUND

Montering av KaNu-fällan

Jägarexamen • Fångstredskap och fångstmetoder • Sida 34

RIISTAKESKUS

Länk till videon om KaNu-fällan (på finska): <https://dreambroker.com/channel/ma8oerte/nzm3s7ju> och länk till Viltinfo: <https://www.riistainfo.fi/videot/kanu-loukun-asennus-kaytto/>

Gillring av fällan

Fällan placeras på ett jämnt underlag, där det inte finns stenar, grenar eller andra ojämnheter.

Golvallret täcks med jordmaterial, så att djuret inte känner av gallret och vågar gå in i fällan. **Stabiliteten i fällans**

Bild: Jägarexamensutbildningsmaterial / Mikko Alhainen

JAKT PÅ HJORTDJUR

Bild: Hannu Huttu

PRIORITERADE ÄMNEN

- Kamouflage
- Användning av bulvaner
- Jaktgömslen
- Tillåtna hjälpmedel vid fångst / förbjudna metoder
- Användning av fällor
- Användning av hund
- Avlivning av bytet

Bild: Marko Mikkola

8. HANTERING AV BYTET

- Avsnittet bygger på fotografier och videor. Med hjälp av videor är det lättare att åskådliggöra hur olika skeden framskrider.
- Utbildarna rekommenderas också använda eget material, såsom uppstoppade djur, troféer o.s.v.

Bild: Jägarexamensutbildningsmaterial

framfogarna öppnas för snabbare nedkylning och blodkoagulering.

bytesdjur hängs oflådda. Hängning med skinnen eller pälarna på hindrar köttet från att torka och minskar slemning. Fåglar hängs från halsen, däggdjur från benen. Kött som hängs i början av hösten måste skyddas mot insekter till exempel med en nätpåse.

i Häng bytet i ett svalt utrymme. Den optimala temperaturen är +0–+5 grader. Hängtiden förkortas vid högre temperatur.

i ett svalt utrymme i varma delar utgående från musklerna från så att hinnans vävnadsvätska

FÖRVARING

Med vacuumförpackning hållbarhetstiden för vacuumförpackat kött ökas betydligt genom att förhindra luftväxling. Detta lämpar sig särskilt för väv och fett,

Frys ner köttet i vacuumförpackning. Detta förhindrar slemning av köttet i fryskammaren och möjliggör att sänka frystiderna.

Bild: Handbok för jägare

PRIORITERADE ÄMNEN

- Urtagning
- Hängning
- Mat av vilt
- Pälsar, troféer och annan användning av bytet

ORDNANDE AV UTBILDNINGEN

PLANERING AV UTBILDNINGEN

-
- Dela upp undervisningsämnena enligt era egna styrkor.
  - Utbildningen får utvidgas, men det får inte ske på bekostnad av de viktiga frågorna i grundpaketet = de grundläggande ämnena måste gås igenom omsorgsfullt. Tilläggsmaterial och tilläggsavsnitt ordnas som extra tillägg.
  - Använd respons från tidigare utbildningar.

FÖRBEREDELSE INFÖR UNDERVISNINGEN

Gå i förväg igenom vad du vill säga och göra. Goda förberedelser ger utbildaren självsäkerhet och förbättrar utbildningens kvalitet.

- Börja med att själv studera ämnet genom att läsa materialet, även om det är bekant för dig. På så vis undviker du att glömma saker som är självklara för dig, samtidigt som du uppdaterar ditt kunnande.
- Gör vid behov ett ”undervisningskort” som stöd
  - Fastställ målet: Huvudpunkterna, som du vill att deltagarna åtminstone ska lära sig
  - Dela in utbildningen i avsnitt och bestäm tidsanvändningen
  - Anteckna exempel och eventuell användning av stödmaterial, frågor och grupparbeten
- Öva dig, så får du en uppfattning om tidsåtgången.
- Med hjälp av goda förberedelser och i förväg planerade skeden skapar du en logisk och fungerande helhet.

INLEDNING AV EN LEKTION

-
- Var på plats i god tid.
  - Kontrollera att lokal, utrustning och material är i sin ordning.
  - Visa upp en positiv attityd när du tar emot deltagarna, och sträva efter att genast skapa en diskussionsvänlig stämning. De första sekunderna är de viktigaste.
  - Presentera dig och berätta att du är här för att deltagarna ska lära sig saker. Det sänker tröskeln för att ställa frågor.
    - Be deltagarna tilltala dig med ditt förnamn
    - Du kan börja med att berätta om din egen jaktbakgrund
  - Gör en presentationsrunda. Försök komma ihåg namnen, eftersom det underlättar grupphanteringen och eventuella problemsituationer med yngre kursdeltagare.
  - Gå först igenom utbildningens innehåll, tidsplan och de tillvägagångssätt du önskar.
-

UTBILDAREN SOM FÖREBILD OCH EXEMPEL

Utbildarna kan vara deltagarens första kontakt med jägare. Tänk efter hurdan bild du vill förmedla.

- Deltagarna drar slutledningar om ledarens tankesätt och värderingar
  - Barn och unga kopierar värderingar och handlingssätt
  - Tröskeln/viljan för en ny jägare att börja med hobbyn
  - Jämlikhet och likvärdighet
- Konkreta exempel
  - Stor inverkan både på gott och ont
  - Lag och etisk granskning
  - Välj exempel så att de passar i tid och rum
  - Utbildningen är inte en plats för personliga ställningstaganden gällande jaktformer, hundraser eller liknande
- Låt dig inte avskräckas av ansvaret. Inga specialförmågor behövs. Förbered dig och fundera över bl.a. de exempel du väljer låter.

JÄMSTÄLLDHET OCH LIKVÄRDIGHET

Deltagarna har varierande bakgrund, vilket bör beaktas i utbildningssituationen.

- Var och en som vill bli jägare har rätt att delta i utbildningen utan att behöva känna underlägsen eller bli sårad.
- Kom ihåg att upplevelsen är individuell. Något som är av liten betydelse för dig kan vara mycket viktigt för någon annan.
- Betona inte kön eller någon annan personlig egenskap i utbildningen (ålder, sexuell läggning, kön). Det är inte nödvändigt
  - Könsneutrala uttryck
- Humor är bra, men kom ihåg situationsbundenheten
- Förminska inte betydelsen av likvärdighet, men överdriv inte heller. Båda förhållningssätten är irriterande. Saklighet, goda seder och att uppmärksamma frågan räcker.

TIPS FÖR UNDERVISNINGEN

- Säg rakt ut om du inte kan svara på en fråga. Det är bättre än ett otydligt svar.
  - Man kan ta reda på saken tillsammans: lära sig söka information, t.ex. på Viltinfo.
  - Om det inte är möjligt att utreda, ge svaret i efterhand. Det visar på omsorg och yrkesskicklighet.
- Om många deltagare är barn eller unga är det bra att komma överens om regler i förväg för att förebygga störande beteende.
  - Du är på plats i egenskap av utbildare, inte uppfostrare. Ta omedelbart kontakt med föräldrarna i svåra fall.
- Undvik tävlingar eller andra former av rangordning av deltagarna. Vissa kan "gå i lås" och inläringen försämras på grund av nervositet.
- Döm inte, utan motivera. T.ex. unga deltagare kan ha fått dåliga exempel från hemmet.
- Människan lär sig genom att lyssna, se och uppleva. Inläringen underlättas av konkreta exempel, utrustning eller bilder.

BEAKTANDE AV KURSDELTAGARE I OLIKA ÅLDRAR

SÄRSKILD UPPMÄRKSAMHET TILL UNGA

- I början, först kursens struktur
- Tala tydligt, pausa
- Sakerna i tillräckligt små bitar, tid för att tänka
- Använd konkreta exempel och material
- Gör delaktiga med gruppdiskussioner, problemlösningar och flernivåfrågor – inga felaktiga svar, led dem till rätt svar
- Anteckna minnesnoteringar, sammanfattningar av ämnesområdet i slutet
- Användning av Handbok för jägare jämsides med annat material
- Tänk på sittordningen, låt den inte störa utbildningen
- Beröm och uppmuntra!

KOM IHÅG!

Bilder: www.riistainfo.fi/sv

- Sidorna Ny jägare – Ansvarsfull jägare på Viltinfo (inkl. etiska anvisningar)
- Uppmuntra deltagarna att ta i bruk terrängappen Oma riista (t.ex. fångstanmälningar, observationsregistreringar, jaktdagbok, jaktkort, skjutprovsintyg osv.)
- Viltinfos sidor om lagstiftning och tidningen Jägaren (lagändringar)
- Skjutbanor, ABC för jaktskytte och övriga skjututbildningar och skjutevenemang
  - Uppmuntra övning på skjutbana
  - Informera om evenemang som planeras i närområdet
- Om det ordnas utbildning med hjälp av tilläggsmaterial och tilläggsavsnitt får det inte ske på bekostnad av de viktiga ämnena i utbildningspaketet, vilka deltagarna måste behärska
- Regionförvaltningsmyndighetens eventuella sammankomstbegränsningar och övriga anvisningar under undantagssituationer
- Jägarförbundets tjäderläger och övriga evenemang för unga
- Utbildning för nya jägare för 18 år fyllda personer?

TACK!

Foto: Hannu Huttu